

Yaşasın İlkbahar Keşifleri

İlkbahar dışarıda bol bol zaman geçirmeniz, doğayı gözlemlemeniz ve eğlenceli uğraşlar edinmeniz için fırsatlar sunar. Tek yapmanız gereken evinizin bahçesinde, yakındaki bir parkta, çevredeki doğal bir alanda gezintiye çıkıp keşfetmek. Bu gezilerde neler yapabilirsiniz? İşte birkaç öneri...

Böcek gözlemciliği

Bir büyüteç ve gözlem defteri edinin. Bitkilerin yoğun olduğu bir yer seçin. Her gün aynı yerde, aynı saatte birkaç dakika yerinizi değiştirmeden gözlem yapın. Kaç böcek gördünüz? Böcekler ne yapıyordu? Hava durumu nasıldı? Hava durumu böcekleri etkiliyor muydu?.. Böcekleri tanımlamak için rehber kitaplardan yararlanın. Karşılaştığınız böceklerin resimlerini çizebilir ve fotoğraflarını çekebilirsiniz.

Helikopter böceği

İşaret avcılığı

Bir ormanda birçok hayvan yaşar. Hepsini göremesek de çeşitli işaretlerden varlıklarını anlayabiliriz. Ormanda gezintiye çıkarsanız kıl, tüy, boynuz, dışkı, yuva, ayak izi gibi işaretleri arayın. Örneğin tüy kuş varlığını, boynuz geyik varlığını, küçük top top dışkılar tavşan varlığını, ağaç gövdelerindeki uzun ve derin çizikler bozayı varlığını işaret edebilir. Bunların fotoğrafını çekin ve ardından hangi canlıya ait olabileceğini araştırın.

Ekojoloji şairliği

Bir canlıyla ilgili diamente tekniğiyle yazılan şiirde ilk dize canlı grubunu, ikinci dize canlının dış görünüşüyle ilgili özelliklerini, üçüncü dize yaşam alanını ve diğer ekolojik özelliklerini, son dize de adını içerir. Siz de karşılaştığınız canlılarla ilgili bu teknikle şiirler yazabilirsiniz.

Çok güzel bir kuş,
Uzun gagalı ve kısa bacaklı.
Etçildir, böcek yer,
ormanlık alanları sever.
Adı üzerinde ibibik.

Minyatür zanaatkârlığı

Minyatür ağaçlar bonsai olarak adlandırılır. Siz de çevrenizde gördüğünüz ağaçların kâğıt hamurundan minyatür kopyalarını yapabilirsiniz. Gazete kâğıdını birkaç saat suda bekletin. Sonra suyunu iyice süzüp içine tutkal ekleyin ve bir hamur hâline getirin. Bu hamurla gövdeyi, renkli kâğıtlarla ağacın çiçeklerini ve yapraklarını yapabilirsiniz.

Biyomimikri uzmanlığı

Mühendis George de Mestral, bir gün köpeğiyle dolaşmaya çıkar. Eve döndüğünde köpeğinin kıllarına pıtrak tohumlarının takıldığını fark eder. Bunları mikroskop altında inceleyince üzerlerindeki kancaları fark eder. Bu da ona cırt cırt olarak bildiğimiz malzemeyi bulması için esin kaynağı olur. Doğadan esinlenerek, doğayı taklit ederek teknoloji üretmek biyomimikri olarak adlandırılır. Çevrenizi bu açıdan inceleyin, bakalım gördükleriniz size nasıl esin kaynağı olacak?

Cırt cırtlı çocuk ayakkabısı

Ses haritacılığı

Bir yürüyüş rotası hazırlayın ve bunun krokisini bir kâğıda çizin. Bu kâğıdı fotokopiyle çoğaltın. Ardından rotayı yürüyün ve yol boyunca duyduğunuz sesleri haritaya kaydedin. Rüzgâr, kuş, böcek, taşıt sesi gibi sesleri... Bunu yedi gün boyunca tekrarlayın. Elde ettiğiniz sonuçları değerlendirin, bu ses haritalarını nasıl kullanabilirsiniz?

Balarısı

Oyuncak tasarımcılığı

Doğa bize birçok oyuncak malzemesi sunuyor. Gezintiye çıktıkça yerde gördüğünüz kurumuş dal, tohum gibi doğal malzemeleri toplayın. Bunlardan kendinize değişik oyuncaklar tasarlayın. Örneğin saz ve kamışları daha esnekken akrilik boyayla boyayıp top formu oluşturacak şekilde bükebilirsiniz.

Sazdan top

Yaprak sanatçılığı

Antropoloji insan bilimidir, eski kültürleri inceler. Doğa eski kültürlere her zaman esin ve malzeme kaynağı oldu. Eski kültürlerde insanlar kendilerini ifade etmek için doğal malzemeleri bolca kullandılar. Örneğin bitkileri... Bitkilerin yumurta, kalp, daire, damla ve el şeklinde yaprakları var. Bir gezintiye çıkıp yerlerden yaprak toplayın. Beyaz akrilik boya bulun. Sonra da topladığınız yaprakların üzerine desenler çizin. Bu desenler aracılığıyla kendinizi ifade etmeye çalışın, tıpkı eski kültürlerin yaptığı gibi.

Baykuş gözlemciliği

Baykuşlar gece etkin olan kuşlar. Gündüzleri genellikle uykuda olurlar. Yine de bazılarını hava aydınlıkken de görebilirsiniz, tıpkı daldaki bu kukumav gibi. Dikkatli bakarsanız, tüylerini kabarttığını fark edersiniz. Bunu, kendini olduğundan büyük göstermek için yapar. Peki baykuşların dikkatinizi çeken başka hangi davranışları var? Amatör etolog yani hayvan davranış bilimci olarak baykuşların davranışlarını inceleyin.

Kukumav

Kırlangıçkuyruk

Kelebek gözlemciliği

Kelebekler başkalaşım evreleri olarak adlandırılan farklı büyüme süreçlerinden geçer. Yumurtadan çıkan tırtıllar, pupa evresine girer ve pupa içinde bir kelebeğe dönüşürler. Gezintiye çıktığınızda rastladığınız tırtılları ve kelekeleri inceleyin. Hangi tırtılın hangi kelebeğe dönüşeceğini tahmin etmeye çalışın. Kelekeleri tanımlamak için rehber kitaplardan yararlanın. Gördüğünüz kelebek ve tırtılların fotoğraflarını çekebilir ve çizimlerini yapabilirsiniz.

Biyçeşitlilik uzmanlığı

Beş farklı alan belirleyin. Ardından bu alanların bir metrekarelik bölümlerinde bulunan farklı türdeki bitkileri listeleyin. Hangi alan bitki çeşitliliği açısından daha zengin? Bunun nedeni ne olabilir? Doğada canlılara bağlı biyotik etkenler olduğu gibi, toprak, su, hava, sıcaklık gibi abiyotik etkenler de var. Bunlar bitki çeşitliliğini nasıl etkiler sizce?

Dal koleksiyonculuğu

Bitkilerin kiminin pürüzlü, kiminin kaygan, kimininse dikenli dalları var. Gezintiye çıktığınızda yerde gördüğünüz farklı özelliklere sahip kuru dalları toplayın ve bu işi bir koleksiyonculuğa dönüştürün.

Çamur ressamlığı

Çamur, yaratıcılığı geliştirmek için çok uygun bir malzeme. Farklı topraklar bulun ve bunlara su ekleyerek çamur hâline getirin. Ardından bu çamurları bir fırça yardımıyla yere serdiğiniz büyük bir kâğıda damlatarak, sıçratarak ve fırlatarak resimler oluşturun.

Ağaç yüzü fotoğrafçılığı

Ağaç büyüdükçe dışı doğru bir basınç uygular ve kabuk kalınlaşır. Kabuğun basınca nasıl tepki verdiği önemlidir. Bu sırada kabukta çeşitli formlar oluşabilir. Hayal gücünüzü kullanırsanız bu formları eğlenceli yüzlere benzetebilirsiniz. Bu yüzlerin fotoğraflarını çekerek bir albüm hazırlayabilirsiniz.

Koku uzmanlığı

Bitkilerden elde edilen kokulu ve uçucu sıvı esans olarak adlandırılır. Esanslar parfüm yapımında kullanılır. Esans konusunda hafızanızı geliştirirseniz binlerce kokuyu ayırt edebilirsiniz. Çam, vanilya, yasemin, gül, ıtır, lavanta, hanımeli, portakal, biberiye kokusu gibi. Bir koku gezisi düzenleyerek keşfettiğiniz kokuların bir listesini yapın.

Lavanta

İz dedektifliği

Çamurlu alanlarda ayak izlerine rastlayabilirsiniz. Bu izler birçok öykü anlatır. Öncelikle bir canlının varlığına işaret eder. Yakında bir su alanı varsa canlının burayı ziyaret ettiği anlamına gelebilir. Canlının günlük kullandığı rotayı gösterebilir. Av avcı ilişkisini ortaya çıkarabilir. Ekologlar, izlerle ilgili tüm verileri değerlendirerek yorumlarda bulunurlar.

Mantar gözlemciliği

Çoğu mantar çürükçül yaşar. Onları otların arasında ya da bir ağacın üzerinde görebilirsiniz. Başka nerelerde yaşarlar? Gezintiye çıktığınızda gördüğünüz mantarların çevresinde neler bulunduğunu yazın. Yaprak, ot, yosun, liken, kütük gibi. Bu öğeleri not ederek mantarların yaşam alanlarını belirleyin.

Civcivayağı mantarı

Kamufraj avcılığı

Kertenkele, kaplumbağa, kurbağa gibi birçok hayvan, çevreleriyle uyumlu renkleri ve biçimleri sayesinde bulundukları yaşam alanında kolayca saklanır. Kamufraj olarak adlandırılan bu özellikleri sayesinde avcılarından korunurlar. Dikkatli bir gözlemlerle bu hayvanları bulup fotoğraflarını çekebilirsiniz. Bu hayvanların çevreleriyle nasıl uyumlu olduklarını inceleyebilirsiniz.

Tuğba Can
Görseller: iStock